

BİR CEZASIZLIK SARMALI

FETHİYE DAVASI

HAZIRLAYAN: TUĞÇE YILMAZ
OCAK 2025

KRONOLOJİ

1. Başlangıç (2007): Fethiye ilçesinde, 2007 yılında bir kadının sekiz kişi tarafından cinsel saldırıya uğradığı beyanı üzerine dava açıldı. Kadın, olay sonrası yaşadığı travma ve ilaçların etkisiyle saldırıyı unutmuş; ancak bir telefon görüşmesiyle yaşadıklarını tekrar hatırlamıştır.

2. İlk Soruşturma ve Takipsizlik Kararı (2008): Hayatta kalan kadının şikâyeti sonrası Fethiye Savcılığı tarafından soruşturma başlatılsa da yeterli delillerin toplanmadığı gerekçesiyle takipsizlik kararı verilmiştir. İstanbul Adli Tıp Kurumu'nun (ATK), hayatta kalan kadına verdiği "travma sonrası stres bozukluğu" raporuna rağmen dosya kapatılmıştır.

3. Kadın Örgütlerinin Müdahalesi ve Davanın Yeniden Açılması (2010): Kadın örgütleri ve avukatların yoğun çabasıyla birlikte Adalet Bakanlığı'na yapılan başvuru sonucunda 2010 yılında dava tekrar açılmıştır. Türkiye'nin birçok kentinden kadın ve LGBTİ+ örgütleri davayı desteklemek için bir araya gelmiştir. Ancak yine de mahkeme, Mor Çatı, Kadın Dayanışma Vakfı, Kadınlara Hukuki Destek Merkezi (KAHDEM) ve Amargi ile kadınların tek tek müdahillik başvurularını kabul etmemiştir.

4. İlk Duruşma ve Sanıkların Tanık Olarak Dinlenmesi (Ocak 2011): Davanın ilk duruşması Fethiye Adliyesi'nde görülmüş; ancak sanıklar tanık sıfatıyla çağırılmıştır. Cinsel saldırı sanıklarının, sanık sandalyesine kadın örgütlerinin baskısıyla oturabilmesi kamuoyunda tepkilere neden olmuştur.

5. Kadın Dayanışması ve Kamuoyu Oluşturulması: Dava süreci boyunca kadın ve LGBTİ+ örgütleri, mahkeme önünde ve ülke genelinde eylemler yaparak davanın kamuoyunda gündemde kalmasını sağlamış, "Erkek adalet değil, gerçek adalet" sloganları ile adalet talebinde bulunmuşlardır.

6. Beraat Kararı ve Yargıtay Süreci (Nisan 2012):

Yaklaşık bir buçuk yıllık yargılama sürecinden sonra yerel mahkeme, sekiz sanığın beraatine karar vermiştir. Yargıtay'a yapılan başvuruda ise beraat kararı onanmıştır.

7. Anayasa Mahkemesi Başvurusu (2016): Yargıtay'ın beraat kararını onamasından sonra Anayasa Mahkemesi'ne (AYM), hayatta kalan kadın tarafından bireysel başvuru yapılmıştır. AYM, 2021 yılında verdiği kararlarla devletin yeterli soruşturmayı yapmadığını ve hayatta kalanın haklarını ihlal ettiğini belirtmiştir.

8. Anayasa Mahkemesi Kararı ve Etkileri (2021): AYM, delillerin toplanmaması ve etkili bir soruşturma yürütülmemesi nedeniyle hayatta kalanın haklarının ihlal edildiğine karar vermiş, manevi tazminat talebini kabul etmiştir. Bu karar, benzer davalarda emsal olarak kabul edilmiştir.

9. Davanın Sembol Haline Gelmesi: Fethiye Davası, kadın ve LGBTİ+ örgütlerinin dayanışması ve kararlı mücadelesiyle Türkiye'de cinsel şiddete karşı verilen mücadelenin simgesi haline gelmiştir. Kadın dayanışması ile hukuki süreçte yaşanan aksaklıklar ve cezasızlık politikası kamuoyunda geniş yankı bulmuştur. Bu dava, etrafında birleşen hak savunucularının mücadelesiyle "Tecavüz Kriz Merkezleri"ni toplumun ve 2010'da meclisteki kadın milletvekillerinin gündemine taşıyan; cinsel saldırıya maruz bırakılan kadınların bir inisiyatif oluşturmasına önayak olan ve İstanbul başta olmak üzere diğer illerdeki feminist kurum ve kolektiflerin emekleriyle Cinsel Şiddete Karşı Kadın Platformu'nun kurulmasına; ardından Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin hayata geçmesine zemin hazırlayan ilk ve en güçlü adımdır. Haksızlığın, haksuzluğun, adaletsizliğin ve cezasızlığın da elle tutulur hale geldiği somut bir örnektir.

FETHİYE DAVASI NEDİR?

Fethiye Davası, kamuoyunda yaygın kullanımıyla "Fethiye'deki Toplu Tecavüz Davası" olarak da biliniyor ve Türkiyeli kadın ve LGBTİ+ örgütlerinin hak mücadelesinde mihenk taşına dönüştü.

2007 yılında Muğla'nın Fethiye ilçesinde, bir kadının sekiz erkeğin kendisine cinsel saldırıda bulunduğu beyanı üzerine açılan dava, Türkiye'de cinsel şiddetle mücadelede önemli bir örnek teşkil ediyor.

Dava, 2007'de hayatta kalan kadının, yaşadığı olayları zamanla hatırlaması ile başladı. Olaydan sekiz ay sonra Fethiye Adliyesi'nde başlayan davada, savcılık delilleri dahi toplamadı; fakat İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından verilen raporda "Mevzu geçen ırza geçme olayı nedeniyle travma sonrası stres bozukluğu adı verilen ağır nevroz hali tespit edilmiştir," dendi. ATK'nin raporuna rağmen savcılık sanıklar hakkında takipsizlik kararı verdi.

2011 yılında görülen ilk duruşmada, yaşı 18'in altında olan iki sanık için dava açıldı, diğer altı kişi tanık olarak dinlendi. İlk duruşma sonrası, kadınların mücadelesi sayesinde davalar birleştirildi. Ancak, sanıklar, dönemin Muğla Baro Başkanı tarafından temsil edildiği için büyük tepki topladı. Duruşmalar boyunca hayatta kalan kadın, sanık muamelesi gördü.

Hayatta kalan kadının mücadelesi ve kadın örgütlerinin desteği, davayı politik ve hukuki açıdan örgütlemekte büyük rol oynadı. Nihayet 2010 yılının mart ayında kadının başvurusu kabul edildi ve dosya Yargıtay'a gönderildi. Savcılık bu kez sanıkların "saygınlığına" dayanarak görüş bildirdiği için davada kovuşturmaya yer olmadığına karar verdi. Savcılık, sanıkların "saygınlığını" ise sanıklar içinde Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişi ve öğretmenlerin de olmasına dayandırdı ve sanıkların "tecavüz gibi adi bir suç işlemeyecekleri"ne kanaat getirdi.

Muğla 2. Ağır Ceza Mahkemesi, hayatta kalan kadının avukatlarının yaptığı itiraz başvurusunu hiçbir gerekçe göstermeksizin reddetti. 2011 yılı içinde görülen duruşmada tüm sanıklar beraat etti. Karar, kamuoyunda büyük tepki uyandırdı. Hayatta kalan kadın, kadın örgütlerinin desteğiyle "takipsizlik kararının kanun yararına bozulması istemi" ile Adalet Bakanlığı'na başvurarak kararı temyize götürdü. Dört yıllık bir mücadele sonrasında sanıklar hakkında yeniden dava açıldı ve kadınların mücadelesi sayesinde tüm sanıkların yargılanmaları sağlandı.

2016'da Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) başvuru yapıldı; ancak karar verilmesi uzun sürdü. AYM, 2021'de, delillerin toplanmaması ve etkin bir soruşturma yapılmaması nedeniyle "mağdurun haklarının ihlal edildiğine" hükmetti. Bu süreç, kadın hareketinin mücadelesiyle daha da güçlendi ve davaya kadın örgütlerinin sahip çıkmasıyla hukuki ve toplumsal bir dönüşüm yaratıldı.

AYM, davada "kötü muamele yasağının ihlal edildiğine" karar verdi ve hayatta kalan kadının avukatlarının manevi tazminat talebini kabul etti. Başvurunun ardından, davada yeniden yargılamaya gerek olmadığı sonucuna varıldı.

Dava, Türkiye'deki kadın örgütlerinin ve feminist hareketlerin cinsel şiddete karşı sürdürdüğü mücadelenin güçlü bir sembolü haline geldi. Yargılama sürecinde, erkek egemen tutumların açığa çıkması, davanın takipçileri için Türkiye'deki erkek egemen hukuk sisteminin bir gerçeği olarak ortaya kondu. Sanıkların savunmaları, hayatta kalan kadını hedef alarak ve onun hayatını sorgulayıp gerçekleştirildi. Ancak, kadın ve LGBTİ+'ların güçlü dayanışması, söz konusu adalet sisteminin sorgulanmasına ve değiştirilmesine yönelik bir hukuk mücadelesi olarak tarihe geçti.

DAVANIN AVUKATI CEVRIYE AYDIN ANLATIYOR

“Olay 2007’de yaşansa da ilk dava, ancak olaydan aylar sonra açılabilir. Olayı hatırlayan müvekkilim, yılbaşında Kadıköy’de bir arkadaşının ailesini ziyaret etmek üzereyken, bir telefon aldı ve bu telefonla birlikte olay hafızasında canlanmaya başladı. Mart ayında bana geldiğinde, durumu anlattığında, onu önce Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı’na yönlendirdim.

Müvekkilimin ocak ayında başlayan tedavi süreci mart ayına kadar devam etti. Müvekkil, olayı hatırladıkça anlattıklarını ben de not aldım ve bir şikâyet dilekçesi hazırladık. Fethiye Cumhuriyet Başsavcılığı’na bizzat gidip dilekçeyi teslim ettik; çünkü böylesine bir olay için uzak bir yerden dilekçe göndermek bize iç rahatlığı vermedi. Müvekkilim ve bir meslektaşım birlikte Fethiye’ye gittik ve orada başsavcıyla görüştük. Başsavcı, bizi bir savcıya yönlendirdi ve şikâyetimiz alındı.

Olay yeri incelemesi için, saldırının yaşandığı söylenen Gebeler Kaplıcası’na gittik. Olayın üzerinden aylar geçtiği için, bölge artık turizm sezonuna hazırlık aşamasındaydı. Jandarma eşliğinde inceleme yaptık, müvekkilim yerleri gösterdi ve bir yastık örneği aldık.

Olayla ilgili Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğü’ne sevk yapıldı ve müvekkilimin akıl ve ruh sağlığının değerlendirilmesi istendi. Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğü, müşahede altına alma imkânı olmadığını belirterek, sevki İstanbul Adli Tıp Kurumu’na gerçekleştirdi. İstanbul’da, Adli Tıp Kurumu’ndaki bir arkadaşım durumu aciliyetle ele aldı ve birkaç gün içinde müvekkilim, travma sonrası stres bozukluğu tanısıyla ruh sağlığının kalıcı olarak bozulduğuna dair bir rapor aldı. Söz konusu raporun ardından, savcılığın kararını beklerken elimize takipsizlik kararı ulaştı. Fethiye Ağır Ceza Mahkemesi de takipsizlik kararını onayınca, kararın yazılı emir yoluyla bozulması için Adalet Bakanlığı’na başvuru yaptık. Bir yılın ardından bu talebimiz nihayet Yargıtay’a ulaştırıldı ve davanın açılmasına karar verildi.

Dava sürecinde, kadın örgütleri duruşmaları desteklemek için Türkiye’nin dört bir yanından katılım sağladı. Ancak, tüm delillere ve tanıklara rağmen mahkeme sanıkların beraatine karar verdi. Davayı temyiz ettik; fakat Yargıtay beraat kararlarını onadı. Anayasa Mahkemesi’ne başvurduğumuzda, mahkeme ihlal kararı verdi; ancak bu karar da bizi tam olarak tatmin etmedi.

Dava, Türkiye’de kadına yönelik şiddet davalarında dayanışmanın ve mücadelenin önemini bir kez daha gösterdi. Kadın avukatlar ve kadın hakları örgütlerinin desteği, davayı toplumsal bir mesele haline getirdi. Yine de süreç, Türkiye’deki cinsel saldırı davalarında adalet arayışının ne denli zorlayıcı olduğunu gözler önüne serdi.

Bu davanın kadınlar ve kadın avukatlar tarafından bu kadar sahiplenilip sonuna kadar takip edilmesi, Türkiye’de bu tür olaylar açısından belki de bir ilkti. Kadınların yıllardır sürdürdüğü mücadelenin birikimi, bu dosyaya da yansdı ve dava boyunca geniş bir destek sağlandı. Dava basında geniş yer buldu;

MEDYA

Davanın medya ayağında, özellikle adalet sürecinin hassasiyetine rağmen, haberlerin toplumsal duyarlılığı artırmak yerine zaman zaman olayı basitleştirici veya yanlı bir bakış açısıyla ele alınması gibi etik ve politik sorunlar yaşandı. Süreçte karşılaşılan bazı temel sorunlar şunlardı:

- 1.Hak Odaklı Habercilikten Uzak Haber Dili:** Bazı yayın kuruluşları, dava sürecini hayatta kalan kadın açısından gereğince detaylandırmak yerine, olayın ciddiyetini hafifletecek bir dil kullanarak basında yer verdi. Bu, hayatta kalan kadının ve dava destekçilerinin yaşadığı travmanın önemini azaltan bir etki yarattı.
- 2.Sansasyonel Yaklaşımlar:** Bazı medya kuruluşları, davayı sansasyonel bir olay gibi sunarak, okurun ilgisini çekmeye çalıştı. Bu yaklaşım, davanın magazin sel bir yönü varmış algısı yarattı.
- 3.Eksik veya Yanıltıcı Bilgilendirme:** Bazı yayın kuruluşları olayla ilgili eksik veya yanıltıcı bilgileri yayımladı, bu da davanın kamuoyu nezdinde yanlış anlaşılmasına neden oldu. Özellikle, "delil yetersizliği" veya takipsizlik kararının gerekçeleri gibi konularda doğru bilgilerin verilmemesi, hayatta kalan kadının hak arayışına zarar verdi.
- 4.Kadın Destekçiler ve Avukatların Görmezden Gelinmesi:** Davanın takipçileri olan kadın örgütleri ve feminist avukatların çabaları yeterince yansıtılmadı. Bu durum, davanın kadın dayanışmasıyla yürütülen bir hukuk mücadelesi olduğunun kamuoyunda tam olarak anlaşılmasına yol açtı.
- 5.Medyanın Siyasi ve Toplumsal Baskılara Duyarlılığı:** Yayın kuruluşları, davaya dair haberleri verirken siyasi baskılara veya yerel etkilerin duyarlılığına dikkat etmek zorunda kaldı. Özellikle olayın geçtiği yerin yerel kimliği ve tanınmış isimlerin davada sanık olması, gazetecilerin olayları objektif bir şekilde yansıtmasını zorlaştırdı.

Bu sorunlar, davanın kadın hakları ve adalet mücadelesi açısından önemini kamuoyu nezdinde yeterince anlaşılmasına neden oldu ve hayatta kalan kadının yanında duran kesimler için ek bir mücadele alanı yarattı.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ VE FETHİYE DAVASI BAĞLAMINDA TÜRKİYE'DEKİ HUKUKİ VE TOPLUMSAL MÜCADELE

Fethiye Davası, cinsel şiddetle mücadelede Türkiye'de kadın hareketinin ve feminist dayanışmanın güçlü bir sembolü olarak tarihe geçti. Ancak Türkiye'nin 2021 yılında İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi, Fethiye Davası gibi örnekler üzerinden kadın ve LGBTİ+'ların adalet arayışlarının nasıl sekteye uğrayabileceğini bir kez daha gösterdi.

İstanbul Sözleşmesi, kadınlara ve LGBTİ+'lara yönelik şiddetin önlenmesi, hayatta kalanların korunması ve faillerin etkin bir şekilde cezalandırılması konularında taraf devletlere bağlayıcı sorumluluklar yükleyen uluslararası bir sözleşmeydi. Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesi, cinsel şiddete maruz kalanların yaşadığı adaletsizliklerin derinleşeceğine dair kaygıları artırdı. Fethiye Davası'nda görüldüğü gibi, kadınların karşılaştığı cezasızlık, mağdur suçlayıcı tutumlar ve etkisiz soruşturma süreçleri, İstanbul Sözleşmesi'nin sunduğu yasal koruma mekanizmaları ile azaltılabilecek durumlar arasında yer alıyordu.

Davada, mahkemenin cinsel saldırıya uğrayan kadının travmasını ve ATK raporlarını görmezden gelerek beraat kararı vermesi, adalet sistemindeki erkek egemen tutumların ne kadar güçlü olduğunu göstermiştir. İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlükte olduğu bir sistemde, böyle bir kararın daha fazla sorgulanabilir olması ve etkin bir denetim mekanizmasıyla düzeltilmesi mümkün olabilirdi.

Fethiye Davası'nın ardından kadın hareketinin ve LGBTİ+ örgütlerinin gösterdiği dayanışma, yalnızca Türkiye'deki değil, dünya genelindeki feminist mücadele için de ilham vericidir. Ancak İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, bu tür dayanışmaların hukuki alanda karşılık bulmasını daha da zorlaştırmıştır. Hukukun üstünlüğü, eşitlik ilkesi ve cinsel şiddetle mücadele, yalnızca toplumsal bir talep olarak kalmamalı; aynı zamanda devletin temel yükümlülüklerinden biri olarak yeniden tanımlanmalıdır. Kadınların ve LGBTİ+'ların haklarını güvence altına almak için sözleşmenin yeniden yürürlüğe girmesi elzemdir.

ULUSLARARASI PERSPEKTİF VE TÜRKİYE'DEKİ EKSİKLİKLER

Cinsel şiddet davalarında uluslararası uygulamalar, adalet arayışında daha etkin mekanizmalar sunarken Türkiye'de benzer davaların ağırlıklı olarak cezasızlıkla sonuçlanması, hukuki reformların gerekliliğini ortaya koymaktadır. Örneğin, **İzlanda**, cinsel şiddet davalarında hayatta kalanları desteklemek için cinsel şiddet kriz merkezlerini ülke genelinde yaygınlaştırmış, hayatta kalanların hem hukuki süreçte hem de psikolojik olarak korunmalarını sağlamıştır. Benzer şekilde, **İsveç**, rıza kavramını hukukun merkezine koyarak cinsel saldırı tanımını genişletmiş ve hayatta kalanların yaşadığı hak kayıplarını en aza indirmiştir.

AİHM kararları, cinsel şiddet davalarında etkin soruşturma yürütülmesinin ve hayatta kalanların ikinci kez mağdur edilmemesinin bir devlet yükümlülüğü olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye'de ise bu yükümlülüklerin uygulanmadığı Fethiye Davası örneğinde açık bir şekilde görülmekte. Türkiye'nin cinsel şiddetle mücadelede uluslararası iyi uygulamaları örnek alması, hayatta kalanların haklarını güvence altına alacak bir dönüşümü mümkün kılacaktır.

SONUÇ YERİNE

Fethiye Davası Türkiye’de cinsel şiddetle mücadelede bir eşiğin aşılmasına vesile olan önemli davalardan biridir.

Fethiye davası, kadın ve LGBTİ+’ların, kadın ve LGBTİ+ hareketi içerisinde cinsel şiddet alanında özgün bir örgütlenmenin başlamasında, cinsel saldırı ve farklı cinsel şiddet biçimlerinden hayatta kalanların örgütlenmesinde önemli bir kilometre taşıdır.

Davanın açılması yıllarca engellendi, deliller karartıldı, haksızlık, adaletsizlik ve cezasızlık hem cinsel şiddetten hayatta kalanları hem de hak savunucularını bir araya getirdi. Faillerini Baro başkanlarının savunduğu, daha davası delilsizlik gerekçesiyle açılmadan, buna isyan eden özne ve hak savunucularının haklarında jet hızıyla dava açılarak yargılandıkları ve hüküm giydikleri, mahkemelerde ve dava sürecinde hayatta kalan kişiye yapılabilecek tüm mağdur suçlayıcı unsurların ve ikincil travmaların yaşatıldığı haksızlık ve hukuksuzluk örneğidir.

Dava aynı zamanda Türkiyeli kadın ve LGBTİ+’lar açısından unutmamanın, peşini bırakmamanın, mücadeleden vazgeçmemenin de göstergesidir.

KAYNAKÇA:

<https://cinselsiddetlemucadele.org/2022/04/22/yasadik-unutmadik-fethiye-davasi/>

<https://www.evrensel.net/haber/459530/fethiye-tecavuz-davasinda-aymden-emsal-karar-deliller-toplanmadi-etkili-sorusturma-yapilmadi-devletin-hak-ihlali-var>

<https://kaosgl.org/haber/fethiye-davasinda-saniklar-beraat-etti>

<https://catlakzemin.com/26-ocak-2011-erkek-adaletin-aynasi-fethiyede-toplu-tecavuz-davasi/>

<https://www.stgm.org.tr/pardon-fethiyede-tecavuz-yasanmamis>

<https://kesk.org.tr/2012/04/28/fethiye-ve-canakkalede-utanc-davasi/>

<https://kaosgl.org/haber/fethiye-davasi-kadinlarn-davasdr/>

<https://sosyalistfeministkolektif.org/eylem-etkinlik/feministler-ve-platformlarla-eylemler/fethiye-davas-kadnlarn-davasdr/>

<https://www.evrensel.net/haber/27889/gozler-fethiye-davasinda>

<https://kenttv.net/haber/21029881/fethiyede-toplu-tecavuz-davasi#>

<https://morcati.org.tr/haberler/tecavuze-ortak-olma/>

<https://www.evrensel.net/haber/9966/fethiye-davasi-izlenimleri>

https://istanbulsozlesmesi.org/istanbul-sozlesmesi-kronolojisi/?gad_source=1&gclid=EAIaIQobChMI3N-EyJHBigMVUpiDBx2yJw6jEAAAYASAAEgL9xvD_BwE

<https://www.bbc.com/news/world-europe-44230786>

<https://magdurbilgi.adalet.gov.tr/305/Cinsel-Saldiri---Tecavuz>

<https://bianet.org/haber/mugla-tecavuz-davasi-saniklari-kadin-orgutleri-komple-kurdu-128659>

<https://bianet.org/haber/telefon-kayitlari-olay-anlatimini-dogruluyor-131525>

<https://bianet.org/haber/tecavuz-zanlilari-ayni-davanin-hem-sanigi-hem-tanigi-127330>